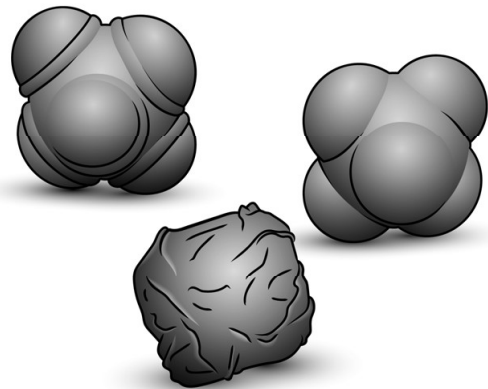
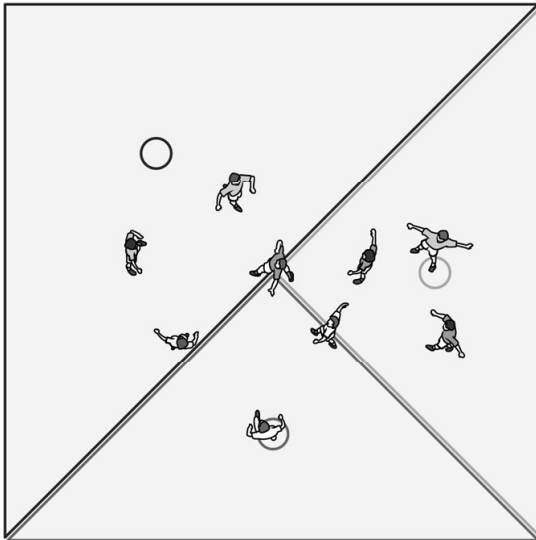

Gloednieuwe sport: Qontrol-ball

(1) Geen volleybal, voetbal of tennis: weleens een potje Qontrol-ball gespeeld? Grote kans van niet. De sport is gloednieuw, werd bedacht door onderzoekers en lijkt in geen enkel aspect op bestaande balsporten. Aan een potje doen drie teams mee, het veld bestaat uit driehoeken én.. de bal is niet (helemaal) rond.

(2) Ga er maar aan staan: een compleet nieuwe sport bedenken die níet lijkt op iets wat al bestaat. Samen met studenten boog onderzoeker en hoogleraar Maarten van Bottenburg van de Universiteit Utrecht zich over het vraagstuk dat wetenschapstijdschrift Quest bij ze neerlegde: ‘een volledig nieuwe sport bedenken, kán dat eigenlijk wel?’

(3) Ja, blijkt het antwoord. Het team van onderzoekers en studenten bedacht Qontrol-ball: een gloednieuwe sport die níet lijkt op een bestaand spel en in wedstrijdverband gespeeld kan worden.

(4) Een potje Qontrol-ball: hoe werkt dat eigenlijk?

Wie zich aan een potje Qontrol-ball wil wagen heeft slechts acht andere deelnemers nodig. Het spel wordt namelijk met negen mensen gespeeld, op een veld dat is onderverdeeld in drie driehoeken, met daarin kleine ronde scoringscirkels. De groep wordt onderverdeeld in drie teams: ieder team verdedigt één driehoek. Wie in de scoringscirkel van de tegenstander terecht weet te komen én de bal vangt, scoort.

(5) Die bal waarmee gespeeld wordt is niet ‘zomaar’ een bal. Deze zogeheten ‘Qontrol-ball’ is van rubber en heeft wat uitstulpingen: na één stuit (stuiten is verplicht) gaat het ding vaak wél de gewenste richting op, maar bij de tweede stuit gedraagt de bal zich onvoorspelbaar. Spelers kunnen dus verrast worden door de bal.

(6) Ook kunnen teams een zogeheten ‘coalitie’ vormen. Als er ‘coalitie!’ wordt geroepen, mogen twee van de teams één set lang samenspannen tegen het derde team. Een wedstrijd bestaat uit sets van tien minuten. Het eerste team dat twee sets wint, wint het potje.

(7) Tekentafel

Een halfjaar kostte het om Qontrol-ball te bedenken, vertelt Van Bottenburg. “Best een lastige klus in eerste instantie, maar niet ondenkbaar. Best veel sporten zijn aan de tekentafel bedacht: denk aan basketbal of korfbal. Die laatste zelfs door een Nederlander”, aldus de onderzoeker.

(8) Het team van onderzoekers en studenten werkte enerzijds aan de fysieke kant van het spel (hoe moet het veld eruit komen te zien), anderzijds aan de sociale kant (hoeveel teams en spelers zijn er nodig). Tijdens het ontwikkelingsproces probeerden ze ‘bekende factoren’ los te laten.

(9) “Waarom geen drie teams, in plaats van de ‘standaard’ twee, bedachten we. En om de onvoorspelbaarheid van het spel te vergroten hebben we gekozen voor een bal die een beetje een eigen wil heeft”, zegt Van Bottenburg. Na een aantal oefendagen in sportcentrum Olympos moest de sport nog een aantal keren terug naar de tekentafel. (“Meerdere ballen in het spel bleek geen goed idee, te chaotisch.”) Kort daarna werd Qontrol-ball officieel geboren.

(10) In de rust

Waar de sport op lijkt? “Moeilijk te zeggen,” lacht Van Bottenburg, “want het ergens mee kunnen vergelijken was nou juist níet de bedoeling. Maar wat ik wel kan zeggen: we merken dat mensen met een goede hand-oogcoördinatie, bijvoorbeeld honkballers, handballers of keepers, dit spel snel in de gaten hadden. Toch is het toegankelijk en makkelijk te spelen voor iedereen, ook omdat er geen enorme afstanden afgelegd hoeven te worden”.

(11) Een potje Qontrol-ball spelen in een lokale sporthal is momenteel nog niet mogelijk, maar Van Bottenburg hoopt het spel binnenkort te kunnen presenteren aan een groter publiek. “Wellicht mogen we in de rust van een grote sportwedstrijd een potje demonstreren”.

naar een artikel van Emma Thies, De Gelderlander, 13 mei 2022

1p 7

Een tekst kan op verschillende manieren worden ingeleid. Welke manier wordt in alinea 1 en 2 onder andere gebruikt?

De schrijver

- A beschrijft wat de aanleiding is voor het schrijven van de tekst.
- B geeft een korte samenvatting van de rest van de tekst.
- C noemt een persoonlijke ervaring met het onderwerp van de tekst.

- 1p **8** Hoe sluit alinea 3 aan op alinea 2?
A Alinea 3 geeft antwoord op een vraag die in alinea 2 gesteld wordt.
B Alinea 3 spreekt de informatie uit alinea 2 tegen.
C Alinea 3 vormt een opsomming met de informatie uit alinea 2.
- 1p **9** In alinea 5 staat dat de Qontrol-ball niet 'zomaar' een bal is. Waarom is de bal bijzonder volgens de tekst?
A De bal heeft een bijzondere grootte.
B De bal heeft een bijzondere kleurencombinatie.
C De bal heeft een bijzondere vorm.
- 2p **10** Hieronder staan uitspraken over Qontrol-ball.
 → Geef bij elke uitspraak aan of deze juist of onjuist is, volgens de tekst. Zet in de uitwerkbijlage steeds een kruisje in de juiste kolom.

	juist	onjuist
Qontrol-ball is bedacht door wetenschappers.		
Qontrol-ball is uniek, omdat je verschillende ballen gebruikt.		
Qontrol-ball kan met verschillende spelregels gespeeld worden.		
Qontrol-ball lijkt op geen enkele andere sport.		

- 1p **11** Hier staan stappen van de ontwikkeling van Qontrol-ball.
 → Zet onderstaande stappen in de juiste volgorde. Begin met wat het eerst gebeurde en eindig met wat het laatst gebeurde.
 – Meerdere ballen worden uit het ontwerp geschrapt.
 – Oefendagen worden georganiseerd.
 – Qontrol-ball is officieel geboren.
 – Quest vraagt om een nieuwe sport te ontwikkelen.
 – Studenten en een hoogleraar pakken de uitdaging op.
- 1p **12** Op welke manier sluit de laatste alinea de tekst af?
A met de uitleg hoe je Qontrol-ball met een grote groep mensen kunt spelen
B met de wens om de sport snel op meer plekken te laten zien
C met een advies over hoe je Qontrol-ball het best kunt spelen
- 1p **13** Wat is het belangrijkste doel van deze tekst? de lezer
A amuseren met informatie over een nieuwe, grappige sport
B informeren over de ontwikkeling van een nieuwe sport
C uitleggen hoe je de sport Qontrol-ball moet spelen